

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Postboks 2014
3103 TØNSBERG

Saksbehandler, innvalgstelefon
Aleksander Aamodt Almås,

Avbruddserstatning etter rekvisisjon av skogsmaskiner ved skogbrann

Bakgrunn

Statsforvalteren i Innlandet viser til en pågående problemstilling om hvorvidt erstatningsordningen regulert etter §29 i Brann- og eksplosjonsvernloven gir hjemmel for erstatning for tapt inntekt som følge av at utstyr skades under rekvirering. Maskinentreprenørenes forbund (MEF) har, sammen med brannsjefutvalget i Innlandet påpekt at det er nødvendig med en justering av hvordan erstatningsreglene i Brann- og eksplosjonsvernloven tolkes, slik at kostnadene som en entreprenør måtte ha som følge av rekvisisjon av skogsmaskiner dekkes.

Per i dag tolkes §29 i Brann- og eksplosjonsvernloven på en måte som gir maskineier rett på erstatning for maskiner som skades under rekvirering, men ikke for tap som følge av at vedkommende ikke kan utføre normalt inntektsgivende virksomhet i påvente av reparasjon eller ny maskin Jf. brev sendt landets brann- og redningsvesen 30.10.2019 ref.19/8160 /REJA.

I Innlandet har vi siden skogbrannsesongen 2018 jobbet med et samarbeidsprosjekt for å styrke skogbrannberedskapen i fylket. For Statsforvalteren har arbeidet som omhandler samarbeid og samhandling mellom brannvesen, skognæringen og Statsforvalteren i Innlandet vært viktig. Ett av målene er å komme til enighet om en felles avtale om leie- og rekvirering av materiell og personell til skogbrannbekjempelse. Samarbeidsavtalen som ble underskrevet av alle parter i 2022 avtalefester forbyggende aktivitet og møtестrukturer på lokalt- og regionalt nivå. Dette inkluderer ikke avtale om leie- og rekvirering av materiell og personell grunnet usikkerheten den enkelte entreprenør opplever ved å risikere økonomisk tap ved bistand til storsamfunnet. MEF fraråder sine medlemmer å inngå slike avtaler med henvisning til at regelverket om erstatning ikke i stor nok grad reduserer risikoen for maskinentreprenørene ved rekvirering. Det er opplyses om at leveringstiden for skogsmaskiner er mellom 6 – 12 måneder, og at driftsavbrudd vil kunne påføre entreprenørene tap av inntekt og i verste fall konkurs i venteperioden på ny maskin.

Beskrivelse av konsekvenser

Ettersom problemstillingen ikke er løst, er partene i samarbeidsavtalen i Innlandet bekymret for at brannsjefene ikke har de planlagte kapasitetene de har behov for. Dette medfører usikkerhet i planleggingen og muligheter for å bekjempe større skogbranner. Avtaler om leie- og rekvisisjon vil gi den enkelte brannsjef bedre forutsetninger for å kunne planlegge innsats mot større hendelser.

Rapporten Fremtidens brann- og redningsvesen beskriver utfordringen godt slik: «*Sannsynligheten øker for at Norge vil oppleve skogbranner av hyppighet og omfang, som i dag kun er vanlig lengre sør i Europa. Slike branner vil særlig utfordre brann- og redningsvesenets kapasitet*» (Ly, et al., 2023, s. 66) Ettersom risikoen for denne type større hendelser øker, vil behovet for å planlegge bedre for dem også øke. Skogsentreprenørene vil i den forbindelse kunne være avgjørende for å bekjempe skogbranner som truer kritisk infrastruktur og bebyggelse.

En annen konsekvens Statsforvalteren ønsker å trekke frem er at selv om Brann- og eksplosjonsvernloven §5 gir brannsjefen hjemmel til å rekvirere materiell og personell, kan egne avtaler om leie- og rekvisisjon gi brann- og redningsvesenene en fordel i planlegging av innsats mot skogbranner. Gevinsten kan medføre mer effektiv hendeshåndtering, og redusere risikoen entreprenørene tar ved å stille materiell og personell til disposisjon.

Fra et samfunnsperspektiv må det foreligge stabile rammer og økonomisk trygghet for de som blir rekvirert i innsats for samfunnet. Det siste vi ønsker å oppleve er at de nødvendige kapasiteter gjøres vanskelig tilgjengelige for brann- og redningsvesenene når de trengs som aller mest. Statsforvalteren mener at den faktiske risikoen for at rekvirerte maskiner og utstyr kommer til skade ved skogbrann er lav, men gevinsten ved tryggere rammer for den enkelte maskinentreprenør samt sikre brannvesenet nødvendig støtte ved store skogbranner vil være høy.

Forslag til tiltak

Det er etter Statsforvalterens syn fortolkningen av skadebegrepet i Brann- og eksplosjonsvernloven som er kjernen i partenes problem. Sett i lys av lovens system og lovens formål, kan det tilsi at også indirekte tap som en maskinentreprenør blir påført, vil være gjenstand for erstatning fra den enkelte kommune. Statsforvalteren ønsker at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap i dialog med juridisk avdeling i Justis- og beredskapsdepartementet gjør en ny vurdering av §29 i Brann- og eksplosjonsvernloven på dette punktet og eventuelt juster lovteksten ved neste revisjon for å tydeliggjøre intensjonen.

Oppsummert mener Statsforvalteren i Innlandet at det vil være positivt for samfunnet å tolke §29 i Brann- og eksplosjonsloven til å omfatte driftsavbrudd fordi:

- En slik tolkning av loven vil være mer i samsvar med intensjonen om å sikre brannvesenet nødvendig støtte ved store skogbranner.
- Fylkets brann- og redningsvesen vil kunne planlegge for skogbrannbekjempelse bedre.
- Risikoen for tap av skogsmaskiner er lav, mens gevinsten ved tryggere rammer er høy.
- Når samfunnet rekvirerer maskiner og utstyr må det tilbys nødvendige økonomiske rammer for å trygge den rekvirerte part.

Med hilsen

Knut Storberget (e.f.)

Gro Taraldsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

MIDT-HEDMARK BRANN- OG REDNINGSVESEN IKS
Justis- og beredskapsdepartementet (JD)

Kirkevegen 75 2413 ELVERUM